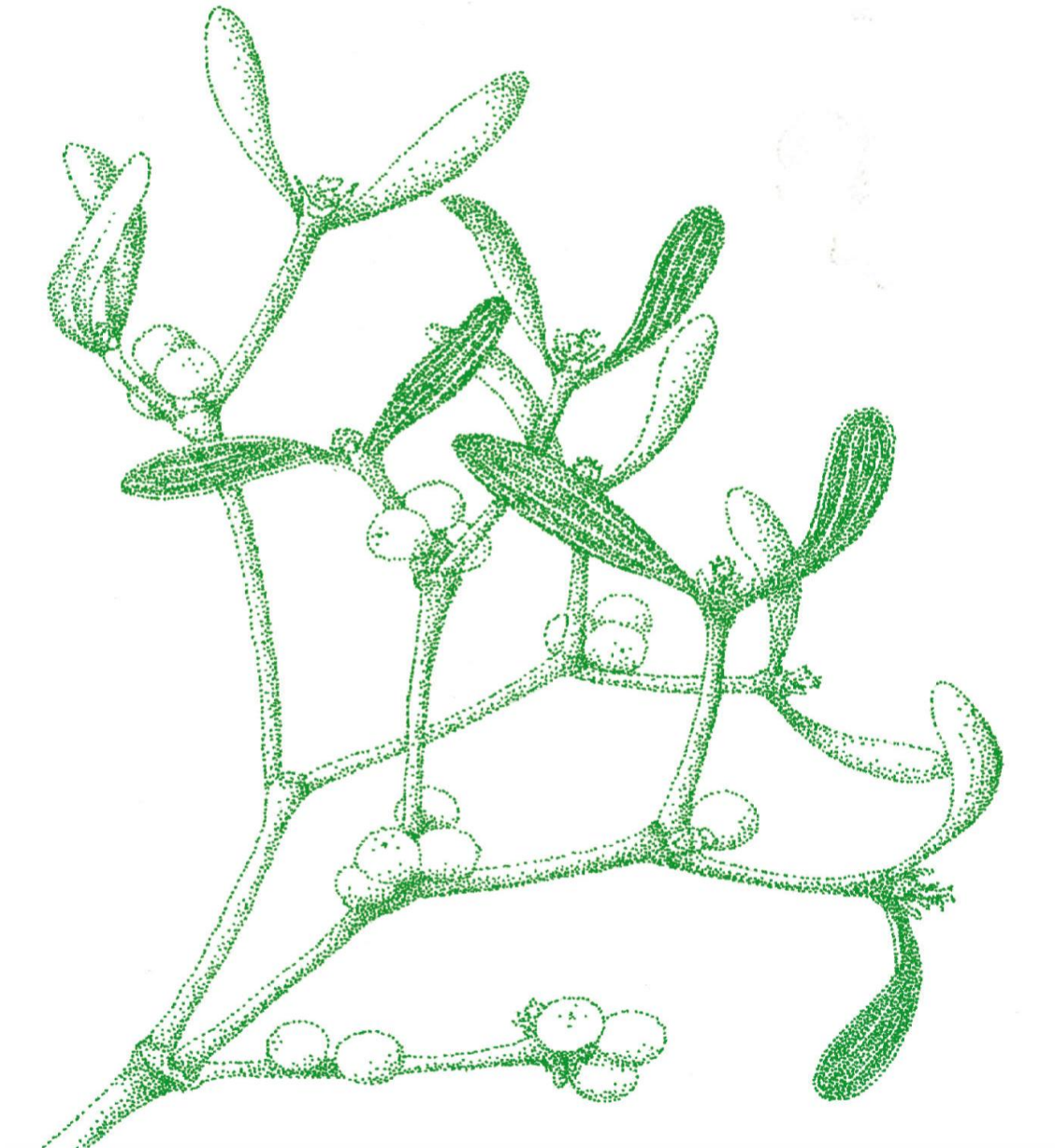

de Haamsjeut

IVN Meerssen

Lente 2026

de Haamsjeut

Herfstnummer 2026

5de jaargang, nr. 1

Redactie de Haamsjeut

André Ament, Leo Bielders, Pascalie Satijn

Inhoudsopgave

Van de Bestuurstafel, Wim Derks	1
Jaarvergadering IVN Meerssen, Ria Tuijt	3
Jaarverslag IVN Meerssen, Frans Ligthart	7
Jaarverslagen Werkgroepen	9
Meerssen groener en gezonder, Els Derks-van der Wiel	21
Gierzwaluw, Jac Mulders	22
Nieuws van de Vlindertuin, Noël Jaminon	23
De eerste levende Cel, André Ament	26
Groene Denkers voor Meerssen, Pascalie Satijn	34
Activiteiten, Wim Derks	35

de Haamsjeut van IVN Meerssen

verschijnt 4 keer per jaar. Kopij voor het verenigingsblad kan worden aangeleverd via: andreament47@gmail.com T 06 44189017

De auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikel.

De tekeningen zijn van Jan van Dingenen

Van de Bestuurstafel

Wim Derks

Het gaat goed met IVN Meerssen. Dat blijkt uit de jaarverslagen van de werkgroepen in de voorliggende Haamsjeut. Het bruist van de activiteiten.

Bij de algemene ledenvergadering van 23 februari jongstleden zijn er veranderingen opgetreden in de samenstelling van het bestuur. Marianne van den Berg (voorzitter), Frans van de Kragt en Riekie Notten waren aftredend en niet herkiesbaar. Noël Jaminon is gekozen als nieuw bestuurslid. Wim Derks is voor maximaal een jaar waarnemend voorzitter. Het aantal bestuursleden is gedaald van 9 naar 7. Dit is nog een mooi aantal, maar volgend jaar zijn opnieuw bestuursleden aftredend en niet herkiesbaar. We zijn dus op zoek naar minstens een nieuw bestuurslid.

Iets voor jou of ken je iemand?

Ria Tuijt is gestopt als notulist van het bestuur en Charlotte Neuhaus gaat haar taak overnemen. Charlotte wordt ook de nieuwe coördinator van de werkgroep padden, nadat Frans van de Kragt om gezondheidsredenen heeft moeten stoppen. voor de inzet voor IVN Meerssen.

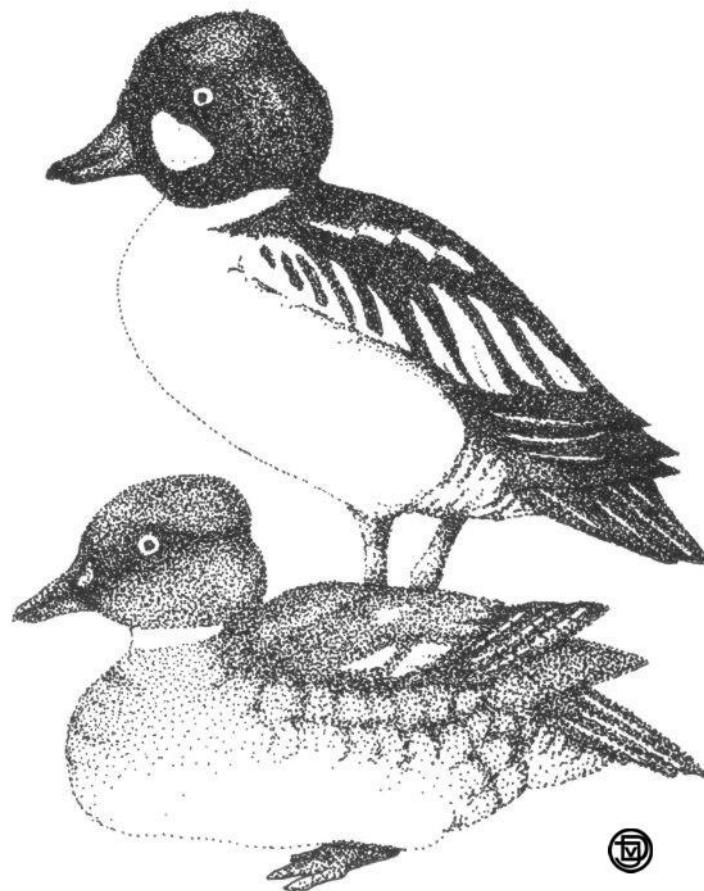
Bij gelegenheid van het aftreden als bestuurslid is Riekie Notten-Houben benoemd tot erelid van IVN Meerssen.

Deze eer viel ook Els Derks-van der Wiel ten deel bij gelegenheid van haar 40-jarig lidmaatschap. Beide dames hebben veel voor IVN Meerssen gedaan en zijn nog steeds volop actief. Proficiat!

Het landelijk IVN heeft de contributie voor 2027 na vier jaar verhoogd. Voor IVN Meerssen gelden vanaf volgend jaar de volgende contributiebedragen.

Jaar	2024	2025	2026	2027	Verhoging
Landelijk lid	25,00	25,00	25,00	28,50	14%
Plaatselijk lid/donateur	17,00	17,00	17,00	20,00	18%
Huisgenoot lid	6,00	6,00	6,00	7,00	17%

Voor verdere informatie over IVN Meerssen wordt verwezen naar het algemeen jaarverslag 2025 in deze Haamsjeut en het verslag van de algemene ledenvergadering.

Jaarvergadering IVN Meerssen

Ria Tuijt

Notulen IVN Meerssen Algemene Ledenvergadering (23 feb 2026)

Locatie: Gemeenschapshuis De Stip Meerssen

19.30u Opening vergadering door de voorzitter

Welkom aan iedereen, door Marianne van den Berg

48 leden aanwezig.

Verslag ALV 2025

Het verslag wordt goedgekeurd.

Algemeen jaarverslag 2025 door Frans Ligthart.

Ons bestuur is blij met de vele vrijwilligers. Onder ons beheer is de Vlindertuin geopend in juni door Vanessa de Rond. Er is veel energie in gestoken. We hopen op verjonging bestuursleden, vorig jaar is Riny Rongen toegetreden tot het bestuur. Alle hulp is welkom.

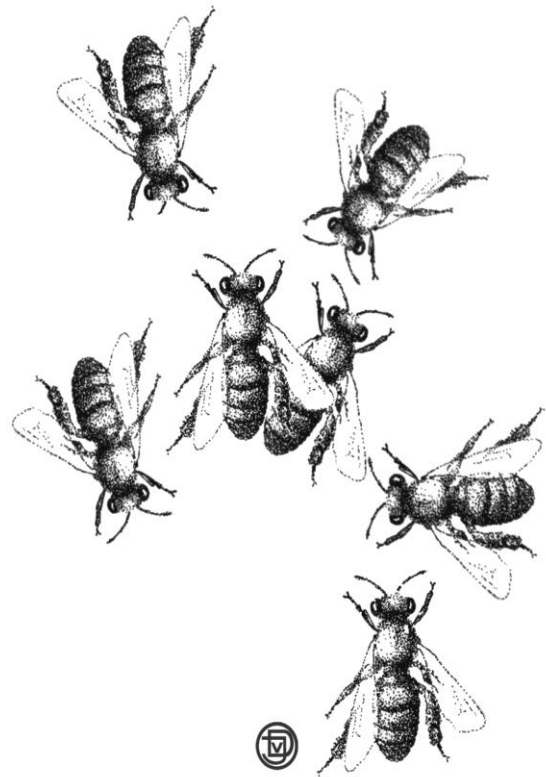
Door Marianne van den Berg kon IVN Meerssen, ook na de fusie met IVN Ulestraten een doorstart maken. Ze blijft nog actief samen met bestuursleden in externe contacten. We vallen onder de Regio Maas en Mergelland, hebben te maken met District- en Landelijk IVN.

Riekie stopt met haar bestuursfunctie, maar blijft actief op velerlei gebied. Ria stopt met notuleren en wordt opgevolgd door Charlotte Neuhaus. Het bestuur wordt ondersteund door vele werkgroepen. We hebben subsidies aangevraagd bij Rabobank, o.a. Rabo ClubSupport, De Gemeente, Provincie en District IVN voor Extra activiteiten.

We willen een elektrische bakfiets aanschaffen, subsidie was €2500, waarvoor de resterende kosten ca €4500, onder hoofdstuk financiën, toestemming door de ALV verleend wordt. Fiets wordt gestald bij Marnis,

Bunde. De vraag kwam of ook aan verzekering voor de fiets gedacht werd?

Er waren mooie presentaties, Rewilding, Wilde bijen enz... Natuurgidsen studeerden af, begeleid door Wim: Riny Rongen, Renate Wagemans, en Mark Meeuwissen. We maakten wederom de Kroedwusj bij Marnies. Er was contact met Groenplatform, Gemeente Meerssen en diverse Groene Verenigingen. De Jeugd werd benaderd op basisscholen, vergroening schoolpleinen en Stella Maris, diverse projecten. Ecologische strook in Waterval aangelegd tijdens boomplantdag.

Financiën

Jaarverslag 2025. Beginstand € 31.700, eindstand € 31.744. € 44 positief. Begroting 2026 Inkomsten € 12.800, Uitgaven € 19.100. € 6.300 Negatief. Komt door Nieuwe Statuten, eigen bijdrage bakfiets en uitgaven te verwachten Vlindertuin en andere te verwachten uitgaves.

Contributie 2027 wordt met € 3,50 verhoogd, verhoging bijdrage aan landelijk IVN.

Wat de verhoging voor andere IVN Meerssen-leden gaat worden, moet nog bekeken worden.

Verslag kascontrole commissie

John Bronckers en Anja van Domburg verlenen decharge. Ze hebben alles gecontroleerd en het zag er goed uit. John overhandigd brief met handtekeningen akkoord. Nieuwe kascontrole commissie: Anja van Domburg en Tonny Jaminon.

Bestuur

Aftredend en niet herkiesbaar: Marianne van den Berg (voorzitter), Frans van de Kragt en Riekie Notten.

Aftredend en herkiesbaar: Leo Voragen, goedgekeurd door ALV.

Verkiezing nieuwe bestuurslid: Noël Jaminon, goedgekeurd door ALV.

Ria Tuijt stopt als notulist en wordt opgevolgd door Charlotte Neuhaus.

Van iedereen wordt passend afscheid genomen en Riekie wordt benoemd tot erelid. Wim Derks neemt het voorzitterschap voor 1 jaar waar.

Jubilarissen

40 jaar: Els en Wim Derks

40 jaar: Guus Schoonbrood

25 jaar: Annie Hupkens

25 jaar: Bert Merk

Iedereen wordt gehuldigd en Els wordt tot haar grote verrassing ook benoemd tot erelid.

Werkgroepen (communicatie; vogels; activiteiten; jeugd; planten; padden; landschapsonderhoud; zoogdieren; milieu; vlindertuin)

Nieuwe coördinator werkgroep padden: Charlotte Neuhaus

Mooie PowerPoint presentatie door Wim met uitnodiging: bij de activiteiten van de werkgroepen is iedereen van harte welkom.

Werkgroepen

Het jaarverslag van alle werkgroepen komt verderop in de Haamsjeut.

Noël vertelt over de Vlindertuin. We hebben al veel gedaan. Alle hulp is welkom, we zijn er altijd op woensdagmorgen.

Er is een plantdeskundige geweest, Jan Hermans. De witbol moet verwijderd worden. Tips met inheemse planten voor vlinders, eerst perken vrij maken voor nieuw zaaigoed en vaste planten en nectarplanten.

Er is contact met onze burens V.V.-Bunde. Kunnen we ruimte gebruiken?

Wat kunnen we voor elkaar betekenen?

Torben Mulder biedt een led-emmer te leen aan voor nachtvlinders.
Kijk ook op de site van Basiskwaliteitsnatuur, voor soorten vlinders in onze regio. Er loopt een pilot van de Watervalderbeek via de Gemeente voor scholen.

Presentatie resultaten enquête

Door Frans Ligthart, mooie PowerPoint-presentatie.

Toekomst

- a. Ideeën, wensen voor activiteiten IVN Meerssen.
- b. Vlindertuin.
- c. Jeugd vooral via scholen, Franciscusschool project Groeien en Bloeien, in de Kwallef en naburige poel, in mei. Graag hulp.
- d. Eventueel naschoolse opvang.
- e. Natuurgidsenopleiding Westelijke Mijnstreek. Wim begeleidt 2 mensen, Landschapsgidsenopleiding Maas- en Mergelland, Wil Lemmens in het opleidingsteam, 7 leden van IVN Meerssen doen mee.
- f. Afdelingen IVN in regio Maas en Mergelland: samenwerking, fusies. Alle afdelingen hebben problemen bij Bestuur en opvulling met vrijwilligers.

Rondvraag en sluiting

Geen vragen.

Jaarverslag bestuur IVN Meerssen 2025

Frans Ligthart

In 2025 hebben we veel aandacht besteed aan de continuering van het bestuur. We zijn erg blij met de energie en tijd die veel mensen in de activiteiten van IVN Meerssen gestoken hebben en het in beheer nemen en ontwikkelen van de vlindertuin, die op 29 juni door wethouder Vanessa de Rond officieel geopend is.

Begrijpelijk dat er in deze periode mensen zijn die om goede redenen besloten hebben zich op andere zaken te richten en een stapje terug doen. Omdat we de organisatie van IVN Meerssen op het hoge niveau willen voortzetten hebben we vers bloed nodig. We zijn daarom erg blij dat Riny en Noël ons team zijn komen versterken maar er ontstaat toch een groot gat nu onze gewaardeerde voorzitter Marianne aangegeven heeft te stoppen en Riekie ook uit het bestuur stapt, maar zeker niet verloren is voor IVN Meerssen. Ria stopt met het maken van de notulen maar blijft wel betrokken. Helaas kan Frans van der Kragt geen ondersteuning meer leveren. Dit is niet een probleem wat alleen bij ons speelt, meerdere IVN afdelingen hebben moeite de taken te vervullen en er zijn ook meerdere gesprekken op district en regio niveau gevoerd over dit onderwerp.

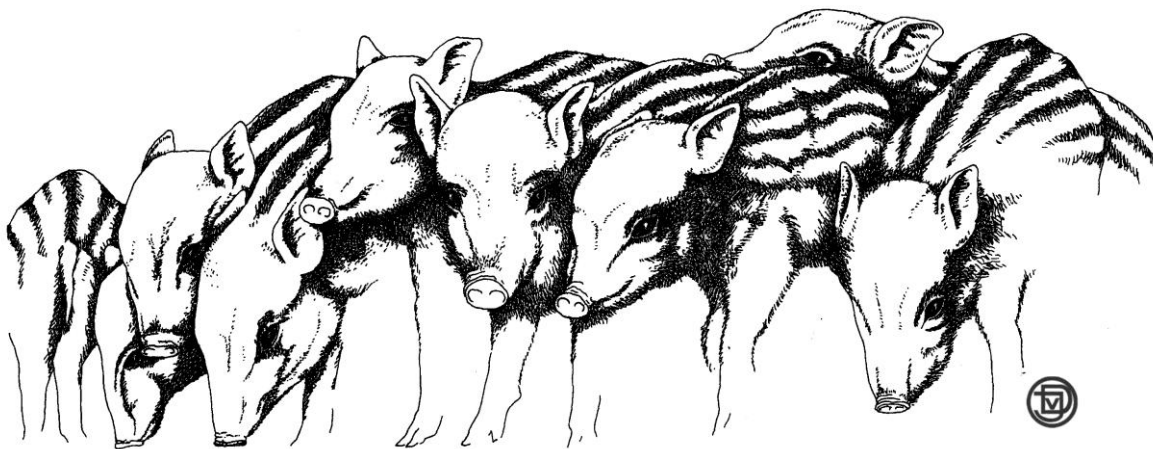
We zijn met enkele mensen in gesprek om de lege plekken in het bestuur op te vullen en wie graag een steentje bij wil dragen wordt uitgenodigd met ons in gesprek te gaan om te kijken wat er mogelijk is. Ook wordt er op hoger niveau gekeken hoe we de organisatie van IVN toekomstgericht vorm kunnen geven.

Samen met enthousiaste werkgroep-leden hebben we subsidies aangevraagd voor een mooie bakfiets als promotie-vehikel en verdere ondersteuning van de activiteiten.

Er zijn diverse lezingen georganiseerd, zoals over rewilding, de wilde bij etc, er hebben inspirerende excursies plaatsgevonden en er is de nodige ondersteuning geleverd voor de opleiding tot landschapsgids.

In 2025 hebben Riny Rongen, Renate Wagemans en Mark Wagemans het diploma natuurgids ontvangen, we zijn erg blij met hun inzet en expertise.

Uiteraard mogen we de jaarlijkse kroedwusj niet vergeten. Door onze deelname aan het Groenplatform hebben we nauw contact met de gemeente over ontwikkelingen in onze gemeente. Ook hebben we enkele projecten van scholen ondersteund: het project van Stella Maris om de scholieren over het inrichten van een groen schoolplein te laten nadenken, de zeer geslaagde aanplant van een ecologische strook in Waterval, het Douzelage project en het project Groeien en Bloeien bij de Franciscus basisschool waar Els zich erg voor ingezet heeft.

Wim en Els hebben ook de cursus en enkele mooie wandelingen in eigen omgeving verzorgd. De dassenwandeling was er een die veel positieve reacties opgeleverd heeft. Marianne zal zich toe blijven leggen op het onderhouden van de contacten met de regio, district en Landelijk IVN.

Jaarverslagen Werkgroepen

Werkgroep Communicatie

André Ament

Leden: Pascalie Satijn, Leo Bielders en Noël Jaminon

De Werkgroep Communicatie zorgt voor verspreiding van allerlei berichten. Wij maken globaal gebruik van de volgende communicatiekanalen om de informatie bij de desbetreffende personen te krijgen:

Afdelingsblad de Haamsjeut

In 2025 werd de 4de jaargang van het afdelingsblad de Haamsjeut uitgegeven, bestaande uit de bekende 4 nummers, genoemd naar de seizoenen. Terugkijkend op het 4de jaar kunnen we constateren dat de inhoud een evenwichtige mix van verhalen bevat. Het aantal vaste schrijvers loopt wel wat terug, hetgeen ons zorgen baart. Wij danken de schrijvers voor hun artikelen en hopen dat zij ons nog lang van kopij zullen blijven voorzien. Een woord van dank voor de talloze bezorgers van de Haamsjeut.

Facebook en Meerssen Vitaal

IVN Meerssen gebruikt qua sociale media Facebook en Meer Vitaal. Meer Vitaal is een digitaal platform van de gemeente Meerssen en vermeldt alle activiteiten in de kernen Rothem, Meerssen, Bunde, Geulle, Ulestraten op het gebied van sport, gezondheid, cultuur en natuur. Alle IVN-activiteiten worden hier door ons op geplaatst (www.meer-vitaal.nl/agenda). Wat betreft onze eigen Facebookpagina (www.facebook.com/ivn.ulestraten.1) hebben we een nog steeds oplopend aantal volgers en op dit moment zijn dat er 740 (ten opzichte van 712 vorig jaar). En een heel mooi aantal in vergelijking met de IVN's in de buurt (vgl. IVN Maastricht met 369 volgers en Beekdalen met 424 volgers).

Website

Er zijn door ons in 2025 een 45-tal verschillende activiteiten op de website gepubliceerd variërend van excursies, workshop, cursussen etc. Uit bovenstaand overzicht zijn er 25 aparte nieuwsberichten op de website geplaatst met uitgebreide informatie over de betreffende activiteit. Enkele hiervan werden ook onder onze leden verspreid via een nieuwsflits en geplaatst in de Geulbode.

Nieuwsflitsen

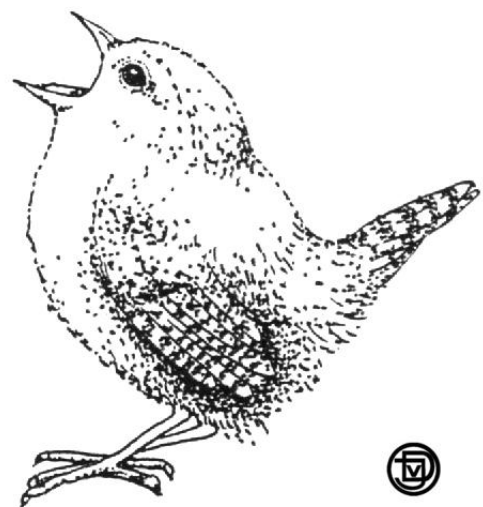
Zoals hierboven vermeld zijn ook alle aankondigingen van activiteiten als extra service naar onze leden en andere geïnteresseerden, die zich hiervoor hebben aangemeld, verzonden als nieuwsflits. De Nieuwsflitsen werden verzonden naar de Geulbode, MeerVandaag/ Heuvelland Vandaag en de gemeente Meerssen.

De Geulbode plaatst niet altijd onze berichten. Kijk daarom altijd even op onze afdelingswebsite: www.ivn.nl/afdeling/meerssen . Ook de gemeente heeft ons laten weten onze berichten niet meer afzonderlijk op te kunnen nemen in hun nieuwsbrief. Ze proberen wel in voorkomende gevallen een link naar de IVN Meerssenwebsite op te nemen. Om de aanlevering van aankondigingsteksten door de initiators van de verschillende activiteiten te stroomlijnen, is een toelichting ten behoeve van het aanleveren van kopij geschreven. Een nieuwsflits sjabloon is op aanvraag verkrijgbaar via de werkgroep communicatie.

Werkgroep Vogels

Bert Merk

De vogelwerkgroep heeft in 2025 acht vogelexcursies georganiseerd. Vogelgebieden die we bezocht hebben zijn: in februari Bosscherveld, in maart Itteren, in april Kalverbos, in mei Grote Peel, in september Eijsderbeemden, in september Ardennen met samenwerking

Vogelwerkgroep Maastricht, in oktober Borgharen en Itteren en in december Bosscherveld.

Door diverse omstandigheden zijn wij met de bijeenkomsten op woensdag de tweede week van de maand gestopt.

Wel hebben we iedere 2de dinsdag van de maand een bijeenkomst van IVN Maastricht, Eijsden en Meerssen in De Rink, Zoetmanstraat 75 Maastricht. Eenmaal in de maand op zondag is er een vogelexcursie.

Contactpersonen: Bert Merk: 06 37617966, hj_merk@hotmail.com en Jan de Veen: 06 82971361, Jdeveen1958@gmail.com.

Werkgroep Activiteiten

Wim Derks

In 2025 waren er 18 wandelingen/excursies, 3 binnenactiviteiten (met name lezingen), 11 activiteiten in het kader van de natuurcursus en 1 gezinsactiviteit gericht op de jeugd. Dit geeft samen een aantal van 33 activiteiten. Het aantal deelnemers was sterk wisselend. Het gemiddeld aantal was bijna 20.

Voor deze activiteiten zijn met name de natuurgidsen van belang. In september 2023 is er in de regio een nieuwe opleiding voor natuurgids gestart. Van de nieuwe natuurgidsen, die in 2025 het diploma ontvangen, zijn er drie actief geworden bij IVN Meerssen: Mark Meeuwissen, Renate Wagemans en Riny Rongen. Daarnaast is Janic Grond als gids actief geworden in 2024. Hij heeft weliswaar geen diploma van natuurgids, maar heeft wel een grote natuurkennis en ervaring met educatie. Helaas bleek hij ongeneeslijk ziek en is eind 2025 overleden.

De basiscursus Natuur die plaats vond in het voorjaar bestond uit een binnenles en vijf excursies in verschillende gebieden door verschillende gidsen. In 2025 waren er 31 deelnemers. In 2025 kunnen vijf excursies gekozen worden uit een aanbod van tien, zodat het aantal deelnemers per excursie niet te groot wordt.

Begin 2026 is een nieuwe natuurgidsenopleiding gestart in de Westelijk Mijnstreek, waaraan ook een paar leden van IVN Meerssen deelnemen.

Verder is er begin 2026 ook een opleiding voor landschapsgids gestart, waaraan 7 leden van IVN Meerssen deelnemen. In 2026 is er vanwege de drukte door deze opleidingen geen basiscursus Natuur georganiseerd.

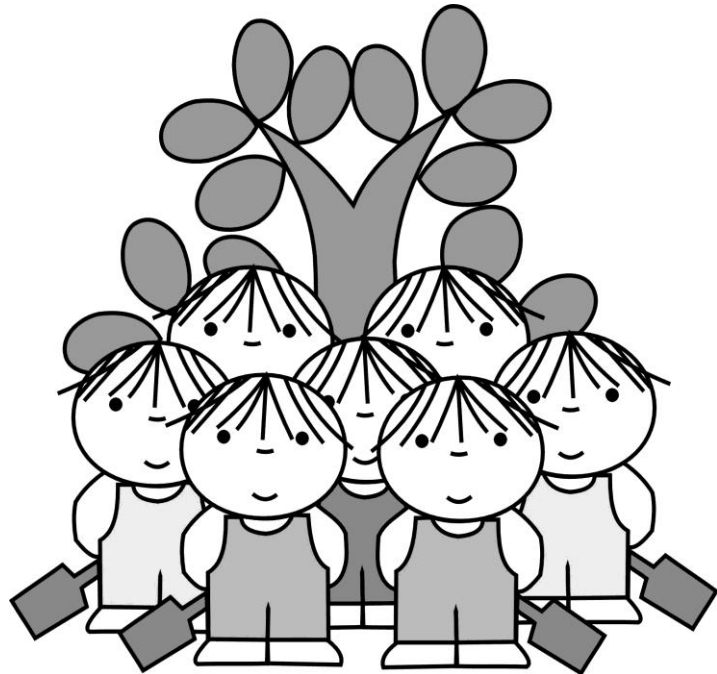
Werkgroep Jeugd

Els Derks-van der Wiel

Gezien de geringe belangstelling is in 2025 maar één keer een gezinsactiviteiten georganiseerd en wel de amfibieën bij Vaeshartelt. Het aantal deelnemers was de moeite waard.

De overige activiteiten gericht op kinderen lopen via de scholen. Bij de middelbare school Stella Maris heeft IVN Meerssen een rol bij het project

Water Fall van Douzelage en vergroening van de buitenruimte, een project van de beroepsorganisatie van IVN. Bij de basisscholen heeft IVN Meerssen een rol bij voedselbosjes en vergroening speelplaatsen, projecten van de beroepsorganisatie van IVN. Daarnaast heeft IVN Meerssen bij de basisschool Franciscus Bunde een groot

project uitgevoerd, waarbij alle groepen de natuur in zijn gegaan. In 2026 volgt een volgend project bij die school.

In Waterval is 15.000 m² nieuwe natuur gerealiseerd met als doel vergroting van de biodiversiteit en buffering van water. De officiële start van de realisering was op 19 november 2025, de nationale boomfeestdag. De Gemeente had alle basisscholen in de gemeente uitgenodigd om mee te helpen planten. In totaal kwamen ongeveer 200 kinderen uit groep 7 en 8 van vier basisscholen. Kinderen moeten wel weten waarom ze komen aanplanten. Daarvoor is door IVN Meerssen een PowerPoint en lesbrief gemaakt, die vooraf op de scholen is gebruik door vrijwilligers.

Werkgroep Planten

Leo Voragen

Wandelingen

In 2025 hebben we enkele vertrouwde wandelingen georganiseerd, maar ook nieuwe dingen uit geprobeerd zoals de Stoeplantjes wandeling. We hebben ook bijzonder leuke wandelingen gemaakt, zoals de Winterwandeling in het Bunderbos en de Frontenwandeling in Maastricht. En niet te vergeten de geneeskrachtige kruidenwandeling. Deze was weer een groot succes gezien het aantal deelnemers, zoals al te lezen was in de vorige Haamsjeut.

Determineren

We hebben verschillende determinaties en inventariseringen uitgevoerd:

We waren in het Kloosterpark in Bunde en hebben voor de derde keer de berm bij de visvijver in Geulle geïnterpreteerd; dit laatste om het gemeentelijk maaibeleid te beoordelen. Helaas wordt er nog te veel en/of te vroeg gemaaid, want de diversiteit in planten is in deze korte periode al aanmerkelijk terug gelopen.

En natuurlijk de Vlindertuin, een project waarbij we in elk seizoen alle aanwezige planten inventariseren. Dit jaar hebben we twee deskundigen uitgenodigd: Jan Hermans die ons bij de bijzondere planten en met grassen geholpen heeft en Jean Prickaerts, die met ons naar de fruitbomen gekeken heeft.

Bijzonder project

Een bijzonder project is op het veld aan de Vliegveldweg uitgevoerd. Hier onderhoudt de Landschapsgroep van het IVN Meerssen al jaren een veld op natuurvriendelijke wijze met een mooi resultaat. Afgelopen november hebben we daar de grote ratelaar ingezaaid: een half parasiet, die op de wortels van grassen groeit. Doel is om verdere vergrassing tot stilstand te brengen. Met subsidie van de Rabobank en hulp van medewerkers van Medtronic, was de klus redelijk snel gepiept. Nu zijn we benieuwd naar het resultaat!

Nieuwe Activiteit

We proberen elk jaar een nieuwe activiteit uit. Dat betekent helaas wel dat er een oude vertrouwde af en toe wegvalt, zoals dit jaar de orchideeën wandeling.

De Stoeplantjes wandeling vonden wij als plantenliefhebbers bijzonder interessant. Helaas waren er weinig deelnemers, maar de interessante vondsten op de parkeerplaats achter station Meerssen maakte ons erg enthousiast. Om enkele voorbeelden te noemen: kaal breukkruid, hertshoornweegbree, akkerkers, wouw, knoopkruid en stinkende ballote. En dat allemaal tussen de tegels en in de stoepranden. Fascinerend toch!

Vooruitblik

Komend jaar gaan we weer interessante dingen doen. Zo willen we 24 maart een berkensap tap bijeenkomst organiseren, willen we de orchideeën wandeling weer oppakken en weer een wildplukwandeling organiseren. Hiervoor wil ik graag een oproep doen.

Wie helpt ons om een gebied te vinden met voldoende diversiteit aan planten?

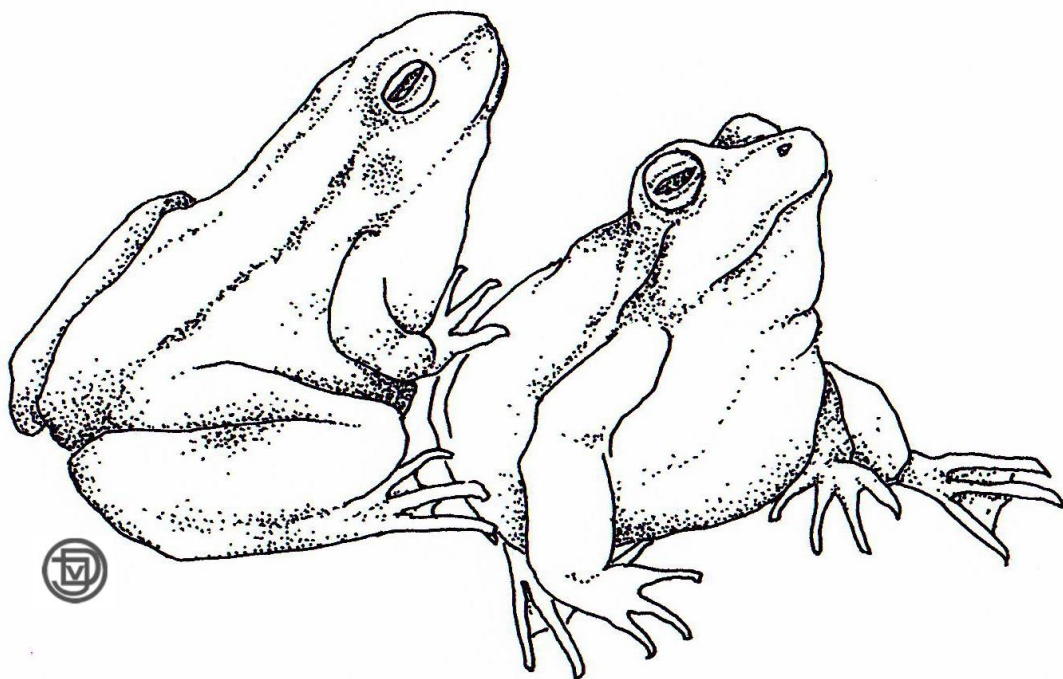
Dat ik hiervoor een oproep moet doen betekent, helaas, dat de biodiversiteit nog steeds achteruit gaat. Ook in Meerssen met al zijn bijzondere natuurgebieden. Dit betekent echter niet dat er niet genoeg moois te beleven valt in onze gemeente. Dat hebben we dit jaar weer kunnen zien. En we kijken weer uit naar het komende jaar.

Werkgroep Padden

Wim Derks, tijdelijk waarnemend coördinator

Zoals gebruikelijk heeft de werkgroep landschapsonderhoud voor de plaatsing van de paddenafzetting bij Landgoed Kruisdonk richting Vaeshartelt gezorgd. De schermen zijn in 2025 geplaatst op 27 februari (in 2024 op 29 februari). Evenals voorgaande jaren kwam de paddentrek moeizaam op gang, het was te koud. Pas op 20 maart zaten de eerste padden en salamanders in de emmers. Het grootste aantal was op 22 maart. Op 2 april zaten de laatste beestjes in de emmer.

Op zondag 16 maart is er een jeugdactiviteit geweest bij Vaeshartelt over

amfibieën en de overzetactie. Er waren 15 deelnemers, maar gezien het weer was dit te vroeg.

De werkgroep landschapsonderhoud heeft 3 april (in 2024 op 21 maart) de paddenafzetting opgeruimd. Door 13 enthousiaste overzetters zijn 999 amfibieën overgezet, het hoogste aantal in de afgelopen 6 jaar. Het betreft met name de gewone pad en een toenemend aandeel van de kleine watersalamander.

Aantal overgezette amfibieën bij Vaeshartelt

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025
Gewone pad				713	797
Bruine kikker				24	23
Kleine Watersalamander				129	179
Totaal	534	887	619	866	999
Padden Geulderlei	42	52	204	48	110

Door Buurtvereniging Geulle a/d Maas o.l.v. Karen van Eeuwijk zijn bij het Geulderlei in 2025 110 padden overgezet, meer dan de 48 amfibieën van het jaar ervoor. De paddenoverzet is afgesloten met een bijeenkomst van de paddenoverzetters op maandag 28 april in de Proostenkelder waar gezellig werd nagepraat over de geslaagde acties.

Vanwege zijn gezondheid is Frans van de Kragt gestopt als coördinator van de werkgroep padden. Frans en Liesbeth heel hartelijk bedankt namens alle overgezette beestjes! Inmiddels heeft Charlotte Neuhaus (charlotteneuhaus@home.nl) zich beschikbaar gesteld als nieuwe coördinator. Bedankt en veel succes met het voortzetten van het werk van Frans en Liesbeth.

Werkgroep Landschapsonderhoud

Jo Lexis

Doelstelling werkgroep Landschapsonderhoud:

Het behoud, herstel en duurzaam beheer van natuurlijke en culturele landschapselementen waarborgen. In de gemeente Meerssen is een vijftal projecten in beheer van de werkgroep. Ook de Kindervallei in Houthem is opgenomen in het onderhoudsplan.

Verder besteedt de werkgroep ook aandacht aan de culturele waarde en uitvoering van de Kroedwusj traditie. Ook biedt de groep ondersteuning aan andere IVN activiteiten o.a. de padden werkgroep.

Wat is er afgelopen jaar bereikt?

De werkgroep bestond begin 2025 uit 17 leden, Marleen Kerkhoffs kwam onze groep versterken waardoor het aantal op 18 actieve leden komt te staan.

De groep werd aangestuurd door: Jo Lexis (algemene zaken Arbo en EHBO), Fiel van den Bergh (advies en contacten) en Al Vandewall (techniek en EHBO).

De werkgroep is in het afgelopen jaar 47 keer bij mekaar gekomen om de volgende projecten te realiseren:

- Bomenkap bos Meerstraat Bunde , betreft zieke essen
- Vroenhof Houthem, wilgenknot en algemeen onderhoud
- Vlindertuin Bunde, algemeen onderhoud
- Bijenwei aan de Kruisberg, maaien afvoer en inzaaien ratelaar
- Paddenafzet Vaeshartelt
- Wegkruisen onderhoud
- Kindervallei Houthem, algemeen tuinonderhoud
- Kroedwusj traditie, plukken en ondersteuning bij bundelen

Extra activiteiten:

- Landelijke natuurwerkdag
- Natuurkracht, planten langste haag van Limburg.

De werkgroep streeft ernaar om alle projecten die in het afgelopen jaar zijn gerealiseerd weer te continueren in 2026.

Werkgroep Zoogdieren**Wim Derks**

Deze werkgroep is in het leven geroepen om een aanspreekpunt te hebben voor vragen en opmerkingen over zoogdieren. In 2025 is drie keer 's avonds een excursie gegeven met het thema dassen. Elke keer was de excursie volgeboekt (15 personen) en hebben we dassen gezien. Vanwege het succes gaan we in 2026 weer excursies geven en vertrekken we een half uur vroeger om meer tijd te hebben voordat het te donker is.

Werkgroep Milieu**Els Derks-van der Wiel**

De werkgroep Milieu probeert het goede voorbeeld te geven en waar mogelijk een oplossing aan te dragen. We zijn beschikbaar voor beantwoording van vragen en verzorgen publicaties in Haamsjeut en de Geulbode.

De Gemeente doet in 2025 mee aan het kampioenschap tegelwippen om de verstening tegen te gaan. Tegel eruit: plantje erin. Wij hebben via de Gemeente posters gevraagd en die overal opgehangen.

Binnen IVN Meerssen was het de gewoonte om jubilarissen een bos bloemen te schenken. Een mooi fleurig gebaar, maar in feite geef je dan een bosje gif als het geen biologische bloemen zijn. Die zijn moeilijk te krijgen. Op advies van de milieugroep heeft IVN Meerssen er nu voor gekozen om een stoffen tas te geven met IVN logo en met inhoud van biologische producten.

Er is een relatie met Milieugroep Meerssen en Stichting Duurzaam Meerssen.

Werkgroep Vlindertuin

Noël Jaminon

Het jaar 2025 stond voor de Vlindertuin volledig in het teken van voorbereiding, vernieuwing en vooruitkijken naar de officiële opening op zondag 29 juni 2025. De opening werd ondanks de hitte druk bezocht door 109 bezoekers. Met veel inzet van vrijwilligers is er toegewerkt naar een tuin die aantrekkelijker, informatiever en toekomstbestendiger is.

Onderhoud en verbeteringen

In het voorjaar is gestart met noodzakelijk onderhoud. De paden zijn aangepakt, het insectenhotel is opgeknapt en er is een vijver aangelegd. Daarnaast is een informatiebord geplaatst om bezoekers meer uitleg te geven over het doel en de inrichting van de tuin. In de zomer hebben wij meerdere groepen van basisschool Franciscus mogen ontvangen. Er zijn excursies georganiseerd en diverse kleinschalige workshops gehouden. Hiermee heeft de Vlindertuin zich nadrukkelijk gepresenteerd als educatieve plek voor natuurbeleving en bewustwording. Na de officiële opening heeft plantenexpert Jan Hermans de tuin bezocht. Zijn adviezen hebben waardevolle input geleverd voor verdere ontwikkeling en verbetering.

Inventarisatie en eerste stappen

Er is een inventarisatie gemaakt van de aanwezige beplanting, mede op basis van de plantenlijst van Jan Hermans. Daarbij werd duidelijk dat sprake is van:

- Groot achterstallig onderhoud
- Veel noodzakelijk snoei- en kapwerk aan bomen en struiken
- Te veel gras en te weinig bloeiende planten (nectarbronnen voor vlinders)

De woekerende witbol is verwijderd en er is een begin gemaakt met het klaarmaken van perken voor het inzaaien van inheemse planten en bloemen.

Vooruitblik

In het najaar wordt met 'de grasmaaier' door delen van de tuin gegaan om ruimte te maken voor nieuwe aanplant. De focus ligt op het vergroten van het aandeel inheemse nectar- en waardplanten. Daarnaast wordt gewerkt aan het verbeteren van de vijver, onder andere door het aanbrengen van zand als bodembedekking. Ook wordt onderzocht of tegenover de bestaande vijver een kleine wadi kan worden aangelegd om wateropvang en biodiversiteit verder te versterken.

Conclusie

2025 was een jaar van herstart en heroriëntatie. De basis is gelegd voor een toekomstbestendige Vlindertuin met meer biodiversiteit, betere educatieve mogelijkheden en een grotere aantrekkingskracht voor vlinders én bezoekers. Met de ingezette verbeteringen en de geplande vervolgstappen kijken wij vol vertrouwen uit naar 2026.

Meer informatie:

ivnvlindertuinmeerssen@gmail.com

<https://www.ivn.nl/afdeling/meerssen>

ivnmeerssen@gmail.com

Meerssen groener en gezonder

Els Derks-van der Wiel

In de Geulbode van een tijd geleden is er door de Gemeente een aankondiging gedaan dat alle inwoners gratis een plantenpakket konden bestellen om mee te helpen aan de vergroening. Er zijn vier positieve gevolgen van vergroening: vermindering van hittestress, minder wateroverlast, gezondere omgeving en meer insecten/ vlinders, vogels en andere natuur. Het was een initiatief van IVN Limburg waaraan de gemeente Meerssen meewerkte. Het werd een overweldigend succes op zaterdag 7 maart. Wethouder Bjorn Molling opende deze dag officieel. Er werden door meer dan 400 mensen meer dan 5.000 inheemse planten, struiken en bomen opgehaald. IVN Meerssen heeft geholpen bij het uitdelen. Meerssen wordt weer groener, mooier en gezonder voor mens en natuur! Iedereen kan zijn steentje bijdragen door tegels te wippen. Denk ook eens aan het opvangen van regenwater: schaf een regenton aan.

Gedicht Gierzwaluw

Jac Mulders

Gierzwaluw

Met pril veurjaorszön keump de gierzwaluw,

Um es ierste begin augustus weer trök te goon.

Vreug oet de vere bie 't ierste ochtendglore,

met 'n gierend geluid bove de andere vogelkore.

Z'n leeve lank blief heer bove,

In de loch vluig heer aat en aon,

Zörrig veur de joonge en 't veurtbesjtoon.

De joonge zien sterrik genoeg nao 42 dage,

Um te euverwintere mötte ze de toch nao Afrika wage

Nieuws van de Vlindertuin (maart 2026)

Op de schop!

Noël Jaminon

Het duurt nog even voordat het echte vlinderseizoen begint. Toch gebeurt er nu al van alles in en rondom onze Vlindertuin. Langzaam maar zeker wordt het er weer drukker. Zowel in de tuin zelf als in de directe omgeving is er volop activiteit. Er is de afgelopen weken al flink wat kluswerk verricht door onze enthousiaste vrijwilligers.

Zo heeft het informatiebord inmiddels een mooi dak boven het hoofd gekregen en is ook ons kleine 'kot' weer netjes opgeknapt. Alles wordt weer stap voor stap klaargemaakt voor een nieuw seizoen vol bloemen, vlinders, andere insecten en bezoekers.

Maar er speelt nog meer in de buurt van onze tuin. Vlak naast de Vlindertuin verrijst momenteel het nieuwe clubgebouw van VV Bunde. Wanneer je richting de ingang loopt, lijkt het soms even alsof je in een berglandschap terecht bent gekomen. Links en rechts van de ingang

Tekening: Noël Jaminon

liggen tijdelijk flinke hopen grond die daar zijn gestort tijdens de werkzaamheden. Met een knipoog zou je kunnen zeggen: je ziet door de bergen de Vlindertuin niet meer! Gelukkig valt het allemaal wel mee.

De ingang van de Vlindertuin is nog steeds goed te vinden, al moet je soms even een beetje manoeuvreren om er te komen. Bijgaand cartoontje geeft dit op een luchtige manier weer.

Vanaf maart zijn de 'vlindertuinmannen en -vrouwen' weer iedere woensdagochtend actief in de tuin. Samen zorgen we ervoor dat de Vlindertuin langzaam weer tot leven komt. In deze periode beginnen we met het vrijmaken van de perken, het voorbereiden van de grond en het aanplanten en inzaaien van nieuwe plekken. Daarbij is het wel belangrijk om goed op te letten wat we opruimen. In het dorre plantmateriaal kunnen namelijk nog eitjes of poppen van vlinders en andere insecten zitten die de winter hebben overleefd. Door zorgvuldig te werk te gaan geven we deze kleine bewoners de kans om zich te ontwikkelen tot de vlinders en insecten die we later in het seizoen zo graag zien.

Ondertussen zijn de eerste vlinders al gesignaleerd. Het citroenvlindertje laat zich soms al zien op zonnige dagen. Een andere vroege verschijning waar we naar uitkijken is de kleine vos. Deze bijzondere dagvlinder overwintert als volwassen vlinder op beschutte plekken, bijvoorbeeld in schuurtjes, holle bomen of onder bladeren. Zodra de eerste warme zonnestralen verschijnen, komt hij weer tevoorschijn. De kleine vos gaat dan op zoek naar nectar in vroegbloeiende planten zoals klein hoefblad. Wie deze vlinder graag in de tuin wil zien, doet er goed aan om ergens een hoekje met brandnetels te laten staan. De vrouwtjes zetten hun eitjes namelijk op brandnetels af. De jonge rupsen leven eerst samen in groepjes, terwijl oudere rupsen vaak alleen op zoek gaan naar voedsel.

De kleine vos kan meerdere generaties per jaar voortbrengen en is daardoor gedurende een groot deel van het jaar te zien. De rupsen verschijnen meestal van mei tot en met september. Kortom: hoewel het seizoen nog moet beginnen, is de Vlindertuin al volop in beweging. Met een beetje zon en een beetje geduld zullen binnenkort de eerste bloemen én de eerste vlinders weer volop te zien zijn.

Door Tomasz Górný (Nemo5576 - Eigen werk, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1122896>

We hopen jullie snel weer te ontmoeten in onze Vlindertuin!

Werkgroep Vlindertuin

Het ontstaan van de eerste levende cel (Deel II)

André Ament

Inleiding

In het eerste deel hebben we de omstandigheden beschreven van de eerste 0,5 miljard jaar van de aarde. Dit is de periode, of ook wel era genoemd Hadeïcum; een term die afgeleid is van het Grieks 'Hades' (Onderwereld). Het volgende era wordt Archeïcum (Grieks voor Oud) genoemd en dat era omvat de tijd tussen 4 miljard jaar geleden en 2,5 miljard jaar geleden. Aan het begin van het Archeïcum waren de omstandigheden uiterst ongunstig om leven te laten ontstaan. Er waren nog geen vaste landmassa's, op de zee woedden kolkende vulkanen, die hete magna uitspuugden en de atmosfeer was gevuld met allerlei giftige gassen en werd blootgesteld aan een verwoestend bombardement van UV-straling, afkomstig van de zon. Geen enkel tegenwoordig levend organisme had het langer uitgehouden dan een fractie van een seconde in die omstandigheden. En toch moet de oorsprong van al het leven in die periode worden gezocht. Hoe dat kan zal in dit deel verder worden beschreven. Daartoe zullen we een beschrijving geven van de geologische omstandigheden in die periode. Dan zullen we definiëren wat 'leven' eigenlijk is en welke voorwaarden er aan gesteld kunnen worden. En dan wordt het tijd om te beschrijven welke elementen nodig zijn om te komen tot een eerste werkende cel, die beschouwd kan worden als de gemeenschappelijke voorouder van alles wat we tegenwoordig als leven aantreffen op aarde, inclusief de mens.

Het Archeïcum

In het Archeïcum koelde de aarde langzamerhand af en vormden zich proto-continenten; kleinere uitstulpingen van vloeibaar gesteenten die op willekeurige plekken uit de zee verrezen en ook weer verdwenen. Maar naarmate de tijd vorderde bleven sommige uitstulpingen langer bestaan, werden groter en vormden de basis waaruit later de huidige continenten uit voortkwamen. Ongeveer 70% van de huidige continenten hebben hun

Een impressie van het Archeicum, afkomstig van Wikipedia. In die tijd stond de maan inderdaad veel dichterbij de aarde. De maan verwijderd zich nog steeds van de aarde met 3,8 cm per jaar. En de dagen duurde maar 5 of 6 uur.

ruwe vorm te danken aan deze periode, de zogenaamde continentale landmassa's. Maar binnen in de aarde borrelde en kookte het, hetgeen tot vulkanische uitbarstingen leidde. De atmosfeer was nog steeds niet te harden; zuurstof ontbrak nog geheel en de hoge concentraties koolzuurgas, methaan en stikstof leidde tot een broeikasituatie. Je zou kunnen denken dat deze periode onbelangrijk is voor ons verhaal, maar niets is minder waar. Juist in deze periode ontstaan de eerste primitieve vormen van wat wij tegenwoordig leven noemen.

Wat zijn de belangrijkste kenmerken van deze periode? Naast de al genoemde omstandigheden van de atmosfeer, moeten we beseffen dat de kern in de aarde nog veel meer warmte produceerde dan tegenwoordig. De platentektoniek, het zich verplaatsen van platen over de wereld, was vele malen heftiger en gebeurde waarschijnlijk met kleinere stukken aardkost. Maar het belangrijkste kenmerk van deze periode is toch het vrijwel ontbreken van zuurstof in de atmosfeer en daarmee onderscheidt dit tijdperk zich van alle hierna komende tijdperken.

Bovengronds was de ontwikkeling van leven nog geheel onmogelijk, maar dat was blijkbaar anders gesteld in de oceanen. Ergens tussen 3,8 en 3,5 miljard jaar geleden ontstond het eerste leven in de vorm van eenvoudige eencellige wezens. Door het ontbreken van zuurstof (anaerobe toestand) moest dit 'vroeg leven' dus een manier vinden om dit kunstje zonder zuurstof te doen. Sterker nog, 'het leven' vond een manier om zelf zuurstof te produceren en daarmee al het aerobe leven dat hierna ontstond, mogelijk te maken. Aan het eind van deze periode leidde dat zelfs weer tot andere problemen, waarover later meer, maar nu gaan we eens kijken hoe dit primitieve leven kon ontstaan. Strikt genomen hoort dit verhaal niet tot de evolutietheorie. De evolutietheorie volgt het pad van het leven vanaf het ontstaan van de eerste cel. Het verklaringsmodel van het ontstaan van de eerste cel zelf behoort tot een geheel ander wetenschapsgebied, namelijk de Abiogenese. In deze tak van de wetenschap onderzoekt men hoe uit niet-levende chemische verbindingen leven kan ontstaan. De evolutietheorie daarentegen houdt zich bezig met de wijze waarop levende organismen ontstaan uit andere levende wezens.

Wat verstaan we onder Leven?

Er bestaat geen korte definitie wat onder leven wordt verstaan en daarom wordt deze vraag door biologen vaak omzeild door een aantal voorwaarden te schetsen, waaraan 'leven' moet voldoen. Voor ons verhaal zijn de volgende voorwaarden relevant:

- Stofwisseling: er is sprake van het omzetten van energie, zoals voedsel, zonlicht etc., in bouw- en afvalstoffen
- Ontwikkeling: er moet sprake zijn van groei, gemeten in volume en functies
- Voortplanting: er moet genetisch materiaal worden doorgegeven
- Evolutie: het vermogen om je als populatie aan te passen aan veranderende omstandigheden in de tijd.

De tweede en vierde genoemde voorwaarden horen strikt genomen meer thuis bij de evolutietheorie zelf en deze aspecten zullen in latere delen ongetwijfeld aan bod komen. Maar dan blijven er in ons geval nog twee voorwaarden over: energiehuishouding en doorgeven van genetisch

materiaal. Nog ingewikkeld genoeg, zou ik denken. Probeer uit dood materiaal maar eens iets te construeren dat voldoet aan deze twee voorwaarden! Een hele klus, ook al krijg je een miljard jaar de tijd voor die klus. Hoe is het dan in werkelijkheid wel gelukt en dan nog wel spontaan? Alle reden om eens dieper in deze materie te duiken.

De eerste cel

Alle levende organismen op aarde, en overigens ook alle uitgestorven soorten leven, bestaan uit cellen, dus het is voor de hand liggend om er van uit te gaan dat een enkele cel ooit aan de basis heeft gestaan van al het leven. Dat zal zeker niet een gecompliceerde cel zijn zoals we die tegenwoordig aantreffen in levende wezens. Maar waaruit bestaat de meest eenvoudige cel die in staat is kopieën van zich zelf te maken? Dat is de vraag die hier voor ligt.

Tijdstip van het ontstaan van de eerste cel

Hoe dit precies is gebeurd zal waarschijnlijk nooit exact kunnen worden vastgesteld, maar wel heeft de wetenschap een globale theorie geformuleerd hoe het waarschijnlijk is gebeurd. Daarvoor moeten we minimaal zo'n 3 tot 3,5 miljard jaar terug in de tijd. De oudste vondsten van rudimentaire cellen zijn namelijk afkomstig uit die tijd. En voor het ontstaan van die cellen moeten we dus nog wat verder terug in de tijd en komen we om ongeveer 3.8 miljard jaar geleden.

Plaats van het ontstaan van de eerste cel

Waar in hemelsnaam kunnen dergelijke omstandigheden worden aangetroffen in de toenmalige wereld? Een van de theorieën was dat het leven afkomstig was uit de ruimte en via kometen de aarde heeft bereikt. Dit verplaatst het probleem alleen maar, want dan moet bewezen worden dat het elders in de ruimte wel kan ontstaan. Een onbevredigende situatie voor wetenschappers. Daarom gaat men er tegenwoordig vanuit dat het leven op aarde is ontstaan en wel in de diepte van de woelige oceanen. Dat moeten we even uitleggen.

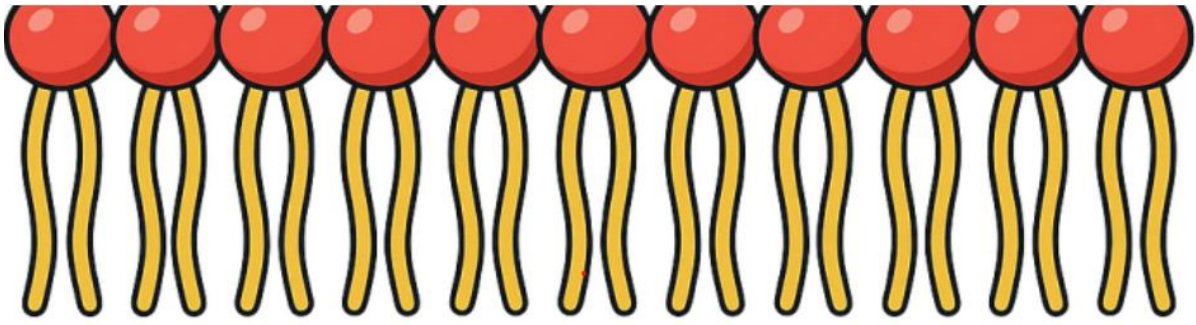
In de oceanen in die tijd was er plaatselijk energie aanwezig in de vorm van warme en zelfs hete vulkanische bronnen. Daar waren aanwezig talloze anorganische stoffen, zoals koolzuur, stikstof, koolstof, zwavel en calcium, die nodig waren als basismateriaal. Deze vrij zwevende elementen hebben in de loop van de tijd meer complexe moleculen gevormd, welke op hun beurt de basis vormden voor de eerste levende cel. In deze omstandigheden beschikken we dus over de basismaterialen, waaruit complexere moleculen kunnen worden gevormd en we beschikken over voldoende energie om de processen te ondersteunen. De temperatuur dichtbij de vulkanen op de bodem van oceanen is vanzelfsprekend erg hoog, maar blijkbaar niet te hoog voor het ontstaan van leven. Men treft ook heden ten dage dergelijk leven aan bij dit soort hete bronnen, op zee of op land en daarbij kunnen dergelijke organismen temperaturen boven de 100 graden overleven. Dit vormt een nieuwe aanwijzing dat het leven in de diepte van de oceanen bij hete bronnen kan zijn ontstaan.

Onderdelen van de eerste cel

Hoe zag deze eerste cel er uit? Er moet een membraam zijn geweest, waarmee een scheiding gemaakt werd tussen de interne cel en zijn omgeving. Er moet op de een of andere manier energie aanwezig zijn. En binnen de cel moet een mechanisme aanwezig zijn dat zich zelf kan reproduceren en daarmee uiteindelijk een tweede identieke cel kan vormen. Omdat de eerste cel zijn energie verkreeg vanuit de omgeving (hitte) kunnen we ons concentreren op het ontstaan van de celwand en op het ontstaan van een kopieermechanisme.

Ontstaan van de celwand

De eerste cel, die ook wel wordt aangeduid met protocel (voorloper van de cellen) kon een heel eenvoudige structuur hebben. Waarschijnlijk was het een soort blaasje, dat de cel beschermde tegen de buitenwereld, en waarbinnen wat strengen rondzweefden met erfelijk materiaal. Het blaasje zelf bestond uit Fosfolipiden, vetachtige moleculen, waarvan bekend is dat ze in water spontaan blaasjes kunnen vormen. Dat komt door het feit dat één zijde van het betreffende molecuul waterafstotend is en de andere

wateraantrekkend is. Daardoor komen deze moleculen allemaal in een aansluitende volgorde te liggen, waardoor de kring (lees bol) zich kan sluiten. Bovendien kan het bolletje gemakkelijk groeien, doordat ook nieuwe moleculen zich aansluiten aan de wand van de bol. Als dit je enigszins vergezocht voorkomt, denk dan eens aan het ontstaan van zeepsop uit een hard stuk zeep. Je laat wat water lopen over de zeep en maakt door beweging wat vetcellen los, die meteen schuim vormen. Dit schuim bestaat uit kleine bolletjes, gevuld met lucht (en de resten van het vuil dat je van de handen wil wassen). De wanden worden gevormd door de aaneensluitende vetcellen in bolvorm. Of denk aan zeepbellen in de lucht. Hoe kan een zeepbel een tijdje in lucht rondzweven totdat hij ergens tegenaan botst en uit elkaar springt? Dat komt doordat de wand van de bel is opgebouwd uit een laag vetmoleculen, die elkaar zodanig

aantrekken dat ze een mooie bol maken. Pas bij een aanraking valt de spanning weg en verdwijnt de zeepbel in het niets. Iets dergelijks gebeurt er dus ook met de vetmoleculen in water, die in de juiste omstandigheden dergelijke blaasjes vormen. Daarmee lijkt het ontstaan van de celwand min of meer aannemelijk te zijn.

Het ontstaan van een kopieermechanisme voor informatie

Dan komen we nu toe aan de bespreking van het ontstaan van het duplicermechanisme. Pas als de cel in staat is om erfelijk materiaal te dupliceren en de helft mee te geven bij een splitsing aan het andere deel, is er leven. Bij dit laatste proces wordt verondersteld dat RNA (RNA staat voor ribonucleïnezuur) hier de cruciale rol vervulde. Maar wat is RNA en hoe is het gevormd? Omdat dit een erg technisch verhaal is zullen we dit proces slechts beschrijven in globale termen.

In de oersoep, dichtbij de hitte van vulkanen, zijn alle basis moleculen aanwezig die nodig zijn voor het ontstaan van RNA. Dat basis materiaal bestaat uit fosfaatmoleculen, suikermoleculen en nitraatmoleculen. Bepaalde moleculen trekken elkaar aan en vormen dan grotere complexen van moleculen. Op een dergelijke manier ontstaan op een zeker moment vier verschillende complexen van moleculen (nucleotiden) die met de volgende letters worden weergegeven: A (Adenine), G (Guanine), C (Cytosine) en U (Uracil). In de volgende stap gaan deze nucleotiden weer aan elkaar klitten tot strengen en dit zijn de RNA

strengen. De volgorde op een dergelijke streng bevat de informatie, die doorgegeven moet worden, wanneer de cel zich splitst. Bij het splitsen wordt gebruik gemaakt van het feit dat er twee complementaire nucleotiden zijn. A vormt met U een vast koppel en G vormt een vast koppel met C. (In bovenstaande figuur is geel altijd verbonden met blauw en rood is altijd verbonden met groen). Dan vormt zich eerst een keten, waarbij alle nucleotiden zich koppelen aan hun vaste partner. Daarna wordt het proces herhaald en vormt zich een keten, die weer identiek is met de oorspronkelijke keten. Er wordt eerst een negatief gemaakt, waarna van het negatief weer een positief gemaakt. De natuur is heel

inventief, of eigenlijk beter geformuleerd: de natuur heeft eindeloos tijd om uit te proberen wat werkt en wat niet.

De RNA-ketens gedragen zich als heel plakkerige structuren en kunnen zich tot allerlei ingewikkelde kronkels opvouwen en daarmee kunnen ze invloed uitoefenen op hun omgeving. Sommigen van die vormen functioneren als katalysator van processen. In dit geval bijvoorbeeld kan een bepaalde kronkeling de aanzet vormen om tot celdeling over te gaan (en een kopie van de RNA-streng mee te nemen naar die nieuwe cel. Al met al een ingewikkeld proces en het moet gezegd worden dat in werkelijkheid de situatie nog vele malen ingewikkelder is dan hier geschetst. Maar voor ons doel is het voorlopig voldoende om dit proces in globale termen te begrijpen.

Tot slot

We hebben hier een grote lijnen het proces beschreven dat er toe geleid heeft dat er bijna 4 miljard jaar geleden een cel is ontstaan met daarin RNA. Maar dit alles is slechts een voorstadium van al het leven op aarde. Vanuit deze eenvoudige cel (in wezen een vetblaasje met daarin wat rondzwevend RNA) moeten er eerste meer complexe cellen ontstaan.

(Wordt vervolgd)

Gezocht:

Groene denkers met een hart voor Meerssen!

IVN Meerssen groeit en bloeit, en dat willen we zo houden! Na de recente bestuurswissel (waarbij we afscheid namen van drie gewaardeerde krachten en Noël Jaminon verwelkomden) is ons team momenteel zeven man/vrouw sterk.

Omdat er volgend jaar opnieuw wisselingen aankomen, zoeken we nu al versterking. Ben jij organisatorisch sterk, een echte natuurvriend en wil je een steentje bijdragen aan een bruisende vereniging?

Word ons nieuwe bestuurslid! Iets voor jou (of voor iemand die je kent)?
Neem contact met ons op voor een vrijblijvende kennismaking.

<https://www.ivn.nl/afdeling/meerssen>
ivnmeerssen@gmail.com

ACTIVITEITEN Deze duren (ruim) 2 uur

Iedere donderdagmorgen: Werken in de natuur. jo.lexis@home.nl

Iedere woensdagochtend: Werken in de Vlindertuin. Noël Jaminon,
noel@jaminon.net

Iedere 2de dinsdag van de maand Bijeenkomst Vogelwerkgroep (IVN Meerssen, Maastricht, Eijsden) in de Rink, Zoetmanstraat 75 Maastricht. Een maal in de maand op zondag Vogelexcursie. Bert Merk
hj_merk@hotmail.com 06-3761 7966

Zondag 29 maart 2026: Lentewandeling in het hellingbos van Elsloo. Vertrek om 09:00 uur vanaf de parkeerplaats (P&R) achter het station in Meerssen, met de mogelijkheid tot carpoolen en om 09:30 uur bij Kasteel Elsloo, Maasberg 1, 6181 GV in Elsloo. Riekie Notten (tel. 043 364 5416) en Wil Lemmens (tel. 06 5365 4590)

Maandag 20 april 2026: Lezing over orchideeën door Jacques Kleynen en Jean Claessens. Om 19:30 uur in de Proostenkelder, tegenover de Vredeskapel, Markt Meerssen. Leo Voragen Vorag000@planet.nl 045 544 2300)

Zaterdag 9 mei 2026: Buurtwandeling Geulle, Riekie Notten en Riny Rongen (mmonrro@xs4all.nl 06 2004 0142) Nadere informatie volgt

Mei, begin juni 2026: Orchideeënwandeling, Leo Voragen en Riny Rongen (mmonrro@xs4all.nl 06 2004 0142) Nadere informatie volgt

Zaterdag 6 juni 2026: Eco open tuindagen van Velt o.a. ecologische siertuin Waterval 2a, Ulestraten van 10:00 tot 17:00 uur. (wimelsderks@hotmail.com 043-364 3740).

Woensdagavond 17 juni 2026: Late avondwandeling en vuurvliegjes in Waterval o.l.v. Els en Wim Derks Vertrek 21:00 uur parkeerplaats bij Waterval 13, Ulestraten (wimelsderks@hotmail.com 043-364 3740).

Maandagavond 22 juni 2026: Late avondwandeling en vuurvliegjes in Bergse Heide o.l.v. Els en Wim Derks. Vertrek 20:30 uur parkeerplaats station Meerssen (carpoolen) en 21:00 uur Brakke Berg, Wolfsdriesweg 10, Geulhem. (wimelsderks@hotmail.com 043-364 3740).

Zondag 28 juni 2026: Zomerwandeling Wil Lemmens (06-53654590) en Riekie Notten (043-364 5416) Nadere informatie

Eind juni, begin juli 2026: Bomenwandeling Kloosterbos en Bunderbos, Frank Kapsenberg, Riekie Notten en Riny Rongen (mmonrro@xs4all.nl 06 2004 0142) Nadere informatie volgt

Maandag 29 juni of maandag 13 juli 2026 Late avond wandeling op zoek naar het vliegend hert, waarvan de meest geschikte datum wordt gekozen. Start In Cadier en Keer onder leiding van Jurgen Mingels. LET OP: Verplichte aanmelding (maximaal 20 personen) (wimelsderks@hotmail.com 043-364 3740).

Maandagavond 6 juli 2026: Late avondwandeling en dassen in Waterval o.l.v. Els en Wim Derks Vertrek 20:30 uur parkeerplaats bij Waterval 13, Ulestraten (wimelsderks@hotmail.com 043-364 3740). Aanmelden verplicht vanwege maximum aantal deelnemers. We zijn ruim 1,5 uur onderweg.

Woensdagavond 15 juli 2026: Late avondwandeling en dassen in Waterval o.l.v. Els en Wim Derks Vertrek 20:30 uur parkeerplaats bij Waterval 13, Ulestraten (wimelsderks@hotmail.com 043-364 3740). Aanmelden verplicht vanwege maximum aantal deelnemers. We zijn ruim 1,5 uur onderweg.

Juli 2026: Fronten Maastricht, muurhagedis, Noël Jaminon, 06 5256 3949 noel@jaminon.net Nadere informatie volgt

Juli 2026: Wandeling Itteren Grensmaas onder leiding van Nicole de Bijl en Jürgen Wöretshofer. Vertrek om 9:30 uur 't Brook, Brigidastraat 79, Itteren. Riekie Notten, houbenriekie@gmail.com 043 364 5416 Nadere informatie volgt

Haamsjeut digitaal ontvangen?

Al sinds het begin brengt IVN Meerssen de Haamsjeut uit in papieren vorm. Vier keer per jaar valt een papieren versie, in zwart wit, op de mat, rondgebracht door IVN-leden. De digitale versie is een paar weken na verschijningsdatum in kleur te bewonderen via de website. Deze versie is online te bewaren en de foto's komen veel beter tot hun recht. Omdat we als IVN duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan, maar ook gezien de sterk gestegen kosten voor het drukken op papier, willen we de Haamsjeut zoveel mogelijk digitaal gaan aanbieden aan de leden die dit willen. Als je je aanmeldt om de Haamsjeut digitaal te willen ontvangen, krijg je op de verschijningsdatum een mail met het digitale exemplaar als bijlage. Je krijgt dan géén papieren versie meer. We hopen dat veel leden zich aanmelden voor de digitale versie om zo het aantal papieren exemplaren te verminderen. Aanmelden? Via ivnmeerssen@gmail.com

E-mailadressen gewenst

Om snel te kunnen communiceren met onze leden zouden we graag zoveel mogelijk e-mailadressen ontvangen. Denk bijvoorbeeld aan een reminder voor een activiteit (Nieuwsflits) of een mededeling voor een wijziging bij een lezing. We gebruiken als IVN Meerssen ook de website en Facebook, maar daar bereiken we niet alle leden mee.

Geef het mailadres door via: ivnmeerssen@gmail.com

Opzeggen van het lidmaatschap kan tot uiterlijk 1 december.

Samenwerkingspartners in de gemeente Meerssen o.a.

Kwallef van Vliek

<http://kwallefvanvliek.nl>

Milieudefensie Meerssen

meerssen@milieudefensie.nl

Stichting Duurzaam Meerssen

<https://www.stichtingduurzaammeerssen.com>

IVN Natuureducatie afdeling Afdeling Meerssen

Secretariaat

De Kling 2, 6235 BJ Ulestraten

T 06 83200126

E-mail:

ivnmeerssen@gmail.com

Website:

www.ivn.nl/afdeling/meerssen

Bankrekeningnummer

NL20RABO 0132684055 IVN Meerssen

Ledenadministratie

ledenadm.ivn.meerssen@gmail.com

Bestuur

Waarnemend voorzitter

Wim Derks

Secretaris

Frans Ligthart

Penningmeester

Frank Kapsenberg

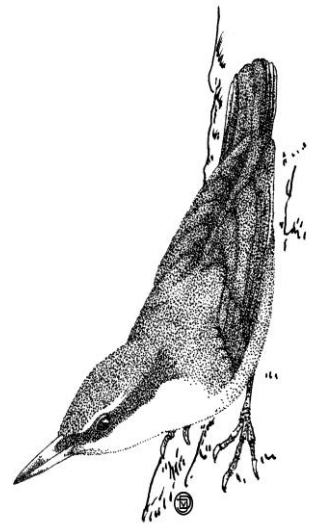
Bestuursleden

Leo Voragen

Jan de Veen

Riny Rongen

Noël Jaminon

Werkgroepen en coördinatoren

Communicatie

André Ament

andreament47@gmail.com

Vogels

Bert Merk

hj_merk@hotmail.com

Activiteiten

Wim Derks

wimelsderks@hotmail.com

Jeugd

Els Derks-van der Wiel wimelsderks@hotmail.com

Planten

Leo Voragen

Vorag000@planet.nl

Padden

Charlotte Neuhaus

charlotteneuhaus@home.nl

Landschapsonderhoud

Jo Lexis

jo.lexis@home.nl

Zoogdieren

Wim Derks

wimelsderks@hotmail.com

Milieu

Els Derks-van der Wiel wimelsderks@hotmail.com

Vlindertuin

Noël Jaminon

noel@jaminon.net